

Απρίλιος 2007,
Τεύχος 6

Ενημέρωση σε επικεφαλίδες

 Αναφορές 2006

 Μύχος

 Ορος Κόχυλας,
Σκύρος

 Αλυκή Κίτρους

 Νέα αποικία
Λαγγόνας στη

 Καστοριά

Εθνικό Πάρκο Σχινιά-
 Μαραθώνα

 Ανταγωνισμός
ειδών

 Σεμινάρια HCBM

 Bird Race 2007

 Ornithotopos

Αρχείο

Συντονίστρια Δικτύου ΣΠΠΕ:
Μαρίλια Καλούλη

Στείλτε το άρθρο σας για το
επόμενο Newsletter στο e-
mail: mkalouli@ornithologiki.gr

Επικοινωνία

Αναφορές 2006

Αρκετές δυσκολίες (όχι όμως αξεπέραστες) παρουσίασε η συμπλήρωση της νέας φόρμας με προδιαγραφές της Birdlife International από τα παλιά μέλη που παρακολούθησαν τα σεμινάρια του Νοεμβρίου.

Συνολικά δεχτήκαμε 20 αναφορές μέχρι τώρα και αναμένονται ακόμα και άλλες.

Από τα νέα μέλη του Δικτύου λάβαμε τα πρώτα ημερολόγια επίσκεψης.

Τα κυριότερα θέματα που προκύπτουν στη συμπλήρωση των αναφορών αφορούν τα εξής σημεία:

1. Βαθμολογία των απειλών. Εάν και υπήρχαν απορίες οι οποίες διευκρινίστηκαν με τον καθένα ξεχωριστά, το θέμα εντοπίστηκε κυρίως στην καλή ανάλυση των απειλών, η οποία όταν είναι καλά τεκμηριωμένη αιτιολογεί και την βαθμολογία.
2. Ενδιαίτηματα. Όπως είχε διαπιστωθεί και κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων δεν είναι εύκολο να βαθμολογηθεί η έκταση των ενδιαιτημάτων εάν δεν γνωρίζει κάποιος αρκετά χρόνια μία περιοχή. Το ίδιο ισχύει και για την ποιότητα που βασίζεται κυρίως σε ορνιθολογικά κριτήρια. Αυτό όμως που φάνηκε είναι ότι μπορεί να δοθεί μία εκτίμηση, εφόσον είναι γνωστές οι απειλές, οι οποίες επηρεάζουν και την έκταση και την ποιότητα. Σίγουρα είναι πολύ πιο εύκολο εάν υπάρχουν λίγα είδη που πληρούν τα κριτήρια άρα και περιορισμένος αριθμός ενδιαιτημάτων. Περιοχές όπως ο Αμβρακικός, ο Αξιός, ή ο Έβρος είναι πολύ πιο πολύπλοκες.
3. Ορνιθοπανίδα. Αρκετά βελτιωμένα είναι τα στοιχεία της ορνιθοπανίδας. Προσοχή, δίνεται έμφαση στα είδη που πληρούν τα κριτήρια αλλά μην ξεχνάτε ότι σαν Ορνιθολογική μας ενδιαφέρουν όλα τα είδη πουλιών στον αναλυτικό πίνακα!
4. Δράσεις διατήρησης. Σχεδόν όλες οι αναφορές είχαν συμπληρώσει όλα τα στοιχεία του τμήματος.

Έτσι, φάνηκε ότι παρότι πιο απαιτητική και δύσκολη η νέα φόρμα είναι δυνατό να συμπληρωθεί από τους caretakers. Επειδή όμως πολλοί από εσάς δεν μπόρεσαν να παρακολουθήσουν τα σεμινάρια θα ισχύουν και οι παλιές φόρμες αναφοράς. Για αυτό αποφασίσαμε ότι κάθε χρόνο θα σας δίνεται η δυνατότητα εκπαίδευσής σας στη νέα φόρμα μαζί με τα δόκιμα μέλη ή τους πρωτοετής που θα περνάνε στη δεύτερη φάση, της πλήρης ανάληψης από μέρος τους της ευθύνης μίας περιοχής IBA.

Τέλος, τονίζεται η σημασία συμπλήρωσης των ετήσιων αναφορών από τους caretakers καθώς και των ημερολογίων επίσκεψης από τους νέους ή δόκιμους ώστε να αποκτήσουν την πρώτη εμπειρία και επαφή με την περιοχή τους και την πρακτική της παρακολούθησης.

Μαρίλια Καλούλη
Συντονίστρια Δικτύου Παρακολούθησης ΣΠΠΕ

Παρουσίαση είδους

Μύχος (*Puffinus yelkouan*)

Ο Μύχος (*Puffinus yelkouan*) είναι αγελαίο θαλασσοπούλι, που ξεχωρίζει από τον παρόμοιο Αρτέμη (*Calonectris diomedea*) από το μικρότερο μέγεθος, το γρήγορο φτεροκόπημα, τη μεγαλύτερη αντίθεση στο φτέρωμα (πιο σκούρος επάνω, λευκός κάτω) και το λεπτό μαύρο ράμφος. Κινείται σε σμήνη που αριθμούν από λίγες δεκάδες μέχρι και χιλιάδες άτομα.

Είναι κυρίως καλοκαιρινός επισκέπτης και φωλιάζει σε βραχονησίδες, σε στοές που επισκέπτεται μόνο τη νύχτα. Στις αποικίες του γίνεται αντιληπτός τη νύχτα από την χαρακτηριστική κλαψιάρικη φωνή του.

Τρέφεται με μικρά ψάρια στο ανοιχτό πέλαγος διατρέχοντας καθημερινά μεγάλες αποστάσεις. Μετά το τέλος της αναπαραγωγικής περιόδου, οι περισσότεροι Μύχοι διαχειμάζουν στους πλούσιους ψαρότοπους της Μαύρης θάλασσας, ενώ μερικοί περιπλανώνται στο Αιγαίο.

Γιάννης Γαβαλάς
IBA Caretaker Μικρές Κυκλάδες

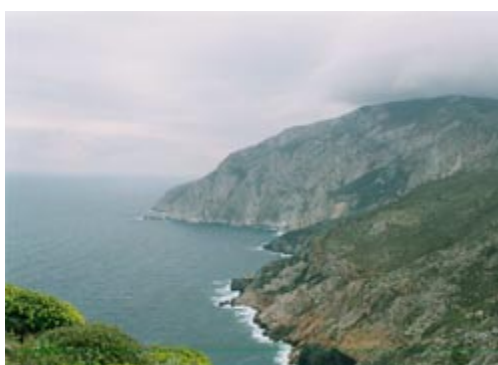
Παρουσίαση ΣΠΠΕ

IBA 115 Όρος Κόχυλας, Σκύρος

Φτάνοντας κανείς για πρώτη φορά στο νησί της Σκύρου, εύκολα διαπιστώνει την έντονη αντίθεση που εμφανίζει το νησί: το ΒΔ τμήμα του είναι, κατά το μεγαλύτερο μέρος του, πευκόφυτο και με σχετικά ομαλό ανάγλυφο? εκεί συγκεντρώνεται η οικιστική, τουριστική και αγροτική δραστηριότητα του νησιού. Από την άλλη, το ΝΑ τμήμα είναι βραχώδες και με σχετικά φτωχή βλάστηση, ένας μεγάλος βοσκότοπος και φυσικό μαντρί για τις χιλιάδες των αιγοπροβάτων του νησιού. Στο νότιο αυτό τμήμα της Σκύρου απλώνεται ο επιβλητικός ημιορεινός όγκος του Κόχυλα, το «Βουνό» των Σκυριανών, μία περιοχή άγριας ομορφιάς και υψηλής οικολογικής αξίας.

Η έκταση του Κόχυλα αποτελεί εξολοκλήρου, μαζί με τις παρακείμενες νησίδες, Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά, ενώ το μεγαλύτερο τμήμα του αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας (ΖΕΠ) και Τόπο Κοινοτικού Ενδιαφέροντος του δικτύου NATURA 2000. Το σκηνικό του Κόχυλα είναι πραγματικά τραχύ: η πέτρα είναι το στοιχείο που κυριαρχεί, με τη βλάστηση να είναι φτωχή και σχετικά αραιή (Εικόνα 1). Κατά κύριο λόγο επικρατεί χαμηλή θαμνώδης βλάστηση, με κυρίαρχα είδη το πουρνάρι, *Quercus coccifera*, την αγριελιά, *Olea europaea subsp. oleaster*, το θυμάρι, *Coridothymus capitatus*, την αστοιβή, *Sarcopoterium spinosum*, την *Euphorbia acanthothamnus*. Δε λείπει, όμως, από τον Κόχυλα η δενδρώδης βλάστηση, η οποία αναπτύσσεται κατά κύριο λόγο στις πολυάριθμες

ρεματιές και χαράδρες του βουνού (Εικόνα 2), δημιουργώντας έτσι ένα εντυπωσιακό μωσαϊκό (Εικόνα 3). Τα φυτικά είδη που συμμετέχουν στις συστάδες δενδρώδους βλάστησης είναι βασικά το σφενδάμι, *Acer sempervirens*, η αριά, *Quercus ilex*, το πουρνάρι, *Quercus*

coccifera, η αγριελιά, *Olea europaea subsp. oleaster*, το φιλλύκι, *Phillyrea latifolia*.

Σημαντικοί οικότοποι της περιοχής είναι επίσης οι απότομες βραχώδεις ακτές του Κόχουλα (Εικόνα 4) και οι πιο εσωτερικές βραχώδεις πλαγιές (έχουν σημαντικό ρόλο τόσο για την орνιθοπανίδα, όσο και για την προσαρμοσμένη σε αυτά χλωρίδα - χασμοφυτική χλωρίδα - που περιλαμβάνει ενδημικά και σπάνια είδη), αλλά και οι οικότοποι της δενδρώδους ευφορβίας, *Euphorbia dendroides*, όσο και της *Centaurea spinosa*.

Ο Κόχουλας αποτελεί καταφύγιο για μία μεγάλη ποικιλία μορφών ζωής, πολλές από τις οποίες εμφανίζουν υψηλή εξειδίκευση στις οικολογικές ιδιαιτερότητες της περιοχής. Έτσι:

- οι βραχώδεις ακτές του Κόχουλα φιλοξενούν μία μεγάλη αποικία του μαυροπετρίτη, *Falco eleonora*, με περίπου 800 άτομα να έχουν καταμετρηθεί κατά την αναπαραγωγική περίοδο. Εκτός από το μαυροπετρίτη, η περιοχή αποτελεί Σημαντική Περιοχή για τα είδη *Emberiza caesia* και *Emberiza cineracea*. Ο Κόχουλας, όμως, αποτελεί και σημαντικό σταθμό στο μεταναστευτικό μονοπάτι του Αιγαίου, λαμβάνοντας υπόψη και τη χαμηλή όχληση που υφίστανται τα πουλιά στην περιοχή, δεδομένης της απουσίας αναπτυξιακών δραστηριοτήτων
- ο Κόχουλας αποτελεί τη φυσική περιοχή διαβίωσης της μοναδικής φυλής των μικρόσωμων σκυριανών αλόγων (Εικόνα 5). Οι ιδιαίτερες οικολογικές συνθήκες της περιοχής (φτωχή βλάστηση, τροφικός ανταγωνισμός με τα αιγοπρόβατα) θεωρείται ότι συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στη διαμόρφωση των μοναδικών χαρακτηριστικών του σκυριανού αλόγου
- η χασμοφυτική χλωρίδα του Κόχουλα φιλοξενεί ένα σημαντικό αριθμό ενδημικών και απειλούμενων ειδών, όπως η *Aethionema retsina*, η *Campanula merxmulleri* (Εικόνα 6), η *Aubrieta scyria*. Πέντε φυτικά είδη που απαντούν στον Κόχουλα έχουν περιληφθεί στον Κατάλογο Ερυθρών Δεδομένων Κινδυνεύοντων και Απειλούμενων ειδών της Ελληνικής Χλωρίδας
- στον Κόχουλα και στις νησίδες γύρω από τη Σκύρο διαβιεί σε μεγάλους πληθυσμούς η σαύρα *Podarcis gaigae*, μία μορφή ζωής ενδημική στο αρχιπέλαγος της Σκύρου και στη νησίδα Πιπέρι της Αλοννήσου
- στις θαλάσσιες σπηλιές του Κόχουλα εμφανίζεται συχνά η μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*. Είναι βέβαιο, επομένως, ότι ο Κόχουλας αποτελεί ένα πολύτιμο οικοσύστημα, που πρέπει να προστατευτεί από ενέργειες που μπορεί να οδηγήσουν σε περιβαλλοντική υποβάθμιση. Και αυτό το αίτημα σήμερα είναι ιδιαίτερα επίκαιρο, καθώς βρίσκεται εν εξέλιξη η μελέτη χωροθέτησης αιολικού πάρκου στην περιοχή του Κόχουλα. Το υψηλό αιολικό δυναμικό της περιοχής προσέλκυσε τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στον Κόχουλα δεν έχουν αναπτυχθεί άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, πέρα από την κτηνοτροφική.

Αυτή, όμως, η υψηλή φυσικότητα της περιοχής είναι ο κυριότερος λόγος που η άγρια ζωή του Κόχουλα έχει επιτύχει όχι απλά να επιβιώσει, αλλά και να ευημερεί. Ποιος μπορεί να υποστηρίξει ότι είναι περιβαλλοντικά βιώσιμη η εφαρμογή μιας βιομηχανικής κλίμακας αναπτυξιακής δραστηριότητας σε έναν τόπο που έχει διατηρήσει το φυσικό του χαρακτήρα εδώ και αιώνες; Δυστυχώς, η χωροτακτική πολιτική για την εγκατάσταση ανεμογεννητριών αγνοεί προκλητικά την ανάγκη διατήρησης της νησιωτικής βιοποικιλότητας (ας αναλογιστεί κανείς ότι δεν αποκλείει ούτε καν τις ακατοίκητες νησίδες από τις πιθανές περιοχές εγκατάστασης ανεμογεννητριών!). Η орνιθοπανίδα - και γενικότερα η άγρια ζωή - του Αιγαίου έχει ανάγκη από ασφαλή καταφύγια, περιοχές προστασίας και ορθολογικής διαχείρισης. Και ο Κόχουλας αποτελεί αναμφισβήτητα μία τέτοια περίπτωση.

Αποστόλης Καλτσής
IBA Caretaker Όρους Κόχουλα, ν. Σκύρος

Δημοσιεύσεις

Αλυκή Κίτρος, δημοσίευση στην εφημερίδα ΠΙΕΡΙΑ

Στις 2 Φεβρουαρίου οι υγροβιότοποι και τα πουλιά που ζουν εκεί «γιορτάζουν», καθώς έχει οριστεί η δεύτερη μέρα του Φλεβάρη, ως παγκόσμια μέρα για τους υγροβιότοπους. Στην Πιερία, ένα από τα σημαντικότερα οικοσυστήματα που έχουμε είναι αυτό των Αλυκών Κίτρος. Περιοχή που εκτός από τη παραγωγική δυνατότητα της σε αλάτι είναι ιδιαίτερα σημαντική για την ορνιθοπανίδα που φιλοξενεί.

Σε επίπεδο προστασίας η αλυκή κίτρος, προστατεύεται από την εγχώρια νομοθεσία με την απαγόρευση του κυνηγιού καθώς είναι προστατευόμενη περιοχή, εξαιτίας της ορνιθοπανίδας της. Είναι ενταγμένη στο δίκτυο Natura 2000, χαρακτηρισμένη ως περιοχή ειδικής προστασίας (SPA). Η αλυκή κίτρος, προστατεύεται και από την διεθνή συνθήκη Ramsar, καθώς εντάσσεται στο ευρύτερο υγροτοπικό σύστημα του Δέλτα Λουδία-Αξιού και Αλιάκμονα.

Η έκταση της είναι περίπου 1500 στρέμματα, ενώ βρίσκεται σχετικά κοντά στο οδικό δίκτυο. Η επισκεψιμότητα της είναι περιορισμένη, καθώς απαιτείται να γίνουν καλύτερες σημάνσεις και επισκευή των ξύλινων παρατηρητηρίων που υπάρχουν σε σημεία θέας στην ευρύτερη περιοχή.

Όλες οι παρεμβάσεις, θα πρέπει να γίνουν σε συνεργασία τοπικών αρχών, οικολογικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στη περιοχή, όπως είναι η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία και του νεοσύστατου Φορέα Διαχείρισης.

Η Ελληνική ορνιθολογική εταιρία, εδώ και χρόνια όπως κάνει και σε όλη την Ελλάδα, πραγματοποιεί δράσεις προστασίας, ενημερώσεις, καταμετρήσεις πουλιών και τέλος έχει το θεσμό των caretakers, ένας από τους οποίους είναι και ο υπογράφων, προκειμένου να ενημερώσει και να βοηθήσει την τοπική κοινωνία στην προστασία του οικοσυστήματος.

Για ποιο λόγο είναι σημαντική η Αλυκή Κίτρος Πιερίας; Σίγουρα επιτελεί σημαντικό ρόλο ως ένα υγροτοπικό σύστημα, στις τοποκλιματικές και εδαφικές συνθήκες της περιοχής αλλά επίσης είναι ένα σημαντικό ενδιαίτημα για πουλιά που είτε αναπαράγονται είτε την χρησιμοποιούν ως ενδιάμεσο σταθμό στη μετανάστευση τους ή ακόμη ξεχειμωνιάζουν εκεί. Η υδάτινη της επιφάνεια αποτελεί περιοχή για «ξεκούραση», αλλά και τροφή στα «ταξιδιάρικα» πουλιά. Επίσης οι θάμνοι και οι θίνες αποτελούν εξαιρετικό καταφύγιο για μικρότερα πουλιά ή χρησιμοποιούνται για δημιουργία φωλιών.

Ο υγροβιότοπος των αλυκών κίτρος είναι η μεγαλύτερη αποικία με μαυροκέφαλους γλάρους στην Ελλάδα (*Larus Melanocephalus*), καθώς και για άλλα αναπαραγόμενα είδη, όπως είναι η γαλιάντρα, το νανογλάρνο, το ποταμογλάρνο, η αβοκέτα, ο καλομοκανάς κ.α

Επίσης υπάρχει μια ομάδα αργυροπελεκάνων, ενώ κατά τη μετανάστευση έρχονται σε μεγάλο αριθμό τα γνωστά φοινικόπτερα, (*Phoenicopterus ruber*) - φλαμίγκος, λευκοτσικνιάδες και άλλα υδρόβια πτηνά (πάπιες, χήνες).

Δυστυχώς παρόλο τη σπουδαιότητα της περιοχής, παρατηρείται το φαινόμενο της ανεξέλεκτης ρίψης σκουπιδιών, κάψιμο χόρτων, αλλά και αλλαγές στη στάθμη της υδάτινης επιφάνειας.

Η πρόσβαση είναι από την παλαιά εθνική οδό Κατερίνης Θεσσαλονίκης, ενώ μπορούμε να συνδυάσουμε την επίσκεψή μας στον υγροβιότοπο με παράλληλη επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο «λουλουδιές». Μάλιστα πρόσφατα η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση έχει ολοκληρώσει την οδική πρόσβαση στο χώρο. Κατά την επίσκεψή μας στο χώρο, οφείλουμε να σεβαστούμε ορισμένους κανόνες, όπως είναι η ησυχία για να μην ενοχλήσουμε τα πουλιά, να μην πετάμε σκουπίδια στο περιβάλλον χώρο, να μην προσπαθήσουμε να τα «ταΐσουμε» πετώντας οτιδήποτε, καθώς πρόκειται για άγρια πτηνά και τέλος να

μην πλησιάσουμε σε κοντινή απόσταση, ώστε να ενοχληθούν.

Ο εξοπλισμός που χρειάζεται να έχουμε μαζί μας είναι, η...καλή διάθεση, κιάλια και φωτογραφική μηχανή. Εάν έχουμε και κάποιο τηλεσκόπιο, τότε η παρατήρηση θα είναι πιο εύκολη, όπως και ιδιαίτερα χρήσιμος είναι και ένας οδηγός πουλιών.

Το birdwatching, η παρατήρηση πουλιών ελληνιστή, σε άλλες χώρες της Β. Ευρώπης αποτελεί μια εναλλακτική πρόταση τουρισμού αλλά και ένα πολύ όμορφο χόμπι. Μακάρι και η Πιερία, να αναδείξει αυτήν την πτυχή οικοτουρισμού με σεβασμό πάντα στο φυσικό περιβάλλον.

*Καλπακίδης Δαμιανός
IBA Caretaker Αλυκή Κίτρου*

Ορνιθολογικά

Νέα αναπαραγωγική αποικία της Λαγγόνας (*Phalacrocorax pygmeus*) στη λίμνη της Καστοριάς

Στην λίμνη της Καστοριάς στο σημείο που τα προηγούμενα χρόνια κατά την διάρκεια του χειμώνα κούρνιαζαν οι Λαγγόνες παρατηρήθηκε στις 6-3-07 να φωλιάζουν 35-40 ζευγάρια, σε μικρή απόσταση από την ακτή στο νοτιοδυτικό τμήμα της λίμνης, στην Λεωφόρο των Κύκνων μέσα στην πόλη της Καστοριάς. Είναι η δεύτερη αναπαραγωγική αποικία για την Λαγγόνα (*Phalacrocorax pygmeus*) στη λίμνη της Καστοριάς, η άλλη βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα είναι μικτή αποικία με Ερωδιούς και Κορμورانούς, και θεωρείται ότι είναι πολύ σημαντική εξέλιξη για το συγκεκριμένο είδος το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως παγκόσμια απειλούμενο.

Η χώρα μας έχει μεγάλη ευθύνη για την προστασία της, καθώς διαθέτει τον μεγαλύτερο αναπαραγωγικό πληθυσμό του είδους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Καστοριά είναι μια από τις τέσσερις περιοχές στην Ελλάδα όπου το είδος αυτό αναπαράγεται (οι άλλες λίμνες είναι η Κερκίνη, η Πρέσπα και η Πετρών). Ο μέγιστος αριθμός διαχειμαζόντων ατόμων ήταν 875 άτομα (Ιανουάριος 2004) και αποτελεί το 3-5% του συνόλου των Λαγγόνων που διαχειμάζουν στην Ελλάδα.

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία και η Εταιρία Προστασίας Περιβάλλοντος Καστοριάς έχουν ήδη αναλάβει πρωτοβουλίες προκειμένου να προστατευθεί το συγκεκριμένο σημείο κατά την διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου (Μάρτιο-Ιούνιο) κυρίως από την όχληση που μπορεί να προκληθεί από τους ψαράδες

*Χρήστος Τόσκος
IBA Caretaker Καστοριάς*

Εθνικό Πάρκο Σχοινιά - Μαραθώνα

Τη χρονιά που πέρασε είχαμε αρκετά σημαντικά γεγονότα και αφίξεις πουλιών. Ο Στικταετός (*Aquila clanga*) ήρθε και ξεχειμώνιασε για τρίτη συνεχή χρονιά, ενώ την 'νοιξη μας επισκέφτηκε για λίγες μέρες μία Καστανόχηνα (*Tadorna ferruginea*). Αξιοσημείωτη είναι και η δακτυλίωση ενός Γραμμοφυλλοσκόπου *Phylloscopus inornatus* από τον Χαράλαμπο Αλεβιζάτο. Συνολικά, μόνο από τον γράφοντα καταγράφηκαν 110 είδη πουλιών και σίγουρα η λίστα είναι ακόμα εκτενέστερη. Στις χειμωνιάτικες καταμετρήσεις τον Ιανουάριο του 2007, μπορεί να μην είχαμε (λόγω καιρού) αξιόλογο αριθμό πουλιών, φτάσαμε όμως στο ρεκόρ των 7 παρατηρητών, με την φιλική συμμετοχή των caretakers του Υμηττού!

Σημαντικές επίσης είναι και οι φιλικές με το περιβάλλον δραστηριότητες που δειλά δειλά ξεκινούν στην περιοχή. Οργανώνονται εκδρομές με ποδήλατα στους βασικούς δρόμους κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες, καλύπτοντας ένα μεγάλο μέρος του Πάρκου. Επίσης το 2006, έμπειροι παρατηρητές πουλιών από διάφορες χώρες του εξωτερικού (από ΗΠΑ, Αγγλία, Αυστραλία) ξεναγήθηκαν στο Πάρκο, θαυμάζοντας την ποικιλομορφία και την πληθώρα διαφορετικών ειδών, ιδιαίτερα την 'νοιξη.

Από έλληνες επισκέπτες, εκτός από τους τακτικούς και ενεργούς παρατηρητές πουλιών, στο Εθνικό Πάρκο Σχοινιά ξεναγήθηκαν 10 καθηγητές Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Β'βάθμιας Εκπ/σης Ανατολικής Αττικής, οι οποίοι και έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα πουλιά και την προστασία της περιοχής. Μάλιστα, την ημέρα της ξεναγήσής τους, με ενθουσιασμό παρακολούθησαν τις προσπάθειες του Χαράλαμπου Αλεβιζάτου και μελών του Κέντρου Δακτυλιώσεων, σε μία καθιερωμένη ημέρα δακτυλιώσεων. Είναι εξαιρετικά σημαντικό το γεγονός ότι ομάδες Περιβαλλοντικής Εκπ/σης των γύρω σχολείων (Μαραθώνα, Ν.Μάκρης, Ραφήνας), έχουν ήδη εκφράσει το ενδιαφέρον τους για περιηγήσεις στο Εθνικό Πάρκο και παρουσιάσεις για τα πουλιά στα σχολεία τους.

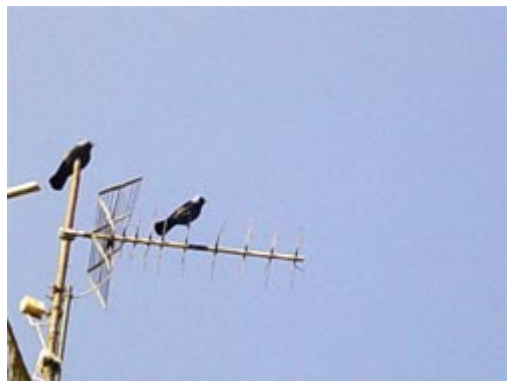
Κλείνοντας, θα αναφέρουμε το ευχάριστο νέο ότι οι φύλακες του Πάρκου επιτέλους διαθέτουν αυτοκίνητο περιφρούρησης. Ελπίζουμε ότι με τη συμβολή τους, το ερχόμενο καλοκαίρι θα μειωθούν οι παράνομοι κατασκηνωτές στο δάσος με τις κουκουναριές και θα σταματήσει η ρίψη σκουπιδιών στους κρυμμένους δρόμους του πάρκου. Προς το παρόν, ας περιμένουμε τους ανοιξιάτικους φτερωτούς μας επισκέπτες, ελπίζοντας σε νέες σπάνιες αφίξεις!

Σπύρος Σκαρέας, Γεωπόνος M.Sc.
IBA Caretaker Σχοινιά-Μαραθώνα

Ανταγωνισμός ειδών

Στην πόλη των Φαρσάλων, κάθε χρόνο, φωλιάζουν περίπου 100 ζευγάρια κερκινέζια. Όπως είναι γνωστό τα κερκινέζια προτιμούν για φώλιασμα κυρίως παλιά κτίρια, ιδιαίτερα κάτω από κεραμίδια ή σε τρύπες τοίχων.

Στην πόλη των Φαρσάλων φωλιάζουν επίσης και περίπου 40 ζευγάρια από κάργιες. Και αυτό το είδος έχει τις ίδιες συνήθειες επιλογής χώρων φωλιάσματος με τα κερκινέζια.

Το αποτέλεσμα είναι κάθε χρόνο να δημιουργείται ένας μικρός ανταγωνισμός για την κατάληψη των χώρων φωλιάσματος. Έτσι έχω παρατηρήσει τη μια χρονιά στην ίδια φωλιά να φωλιάζουν κερκινέζια και την επόμενη να φωλιάζουν κάργιες ή το αντίστροφο. Επίσης κάτι πολύ συνηθισμένο είναι να φωλιάζουν κερκινέζια και κάργιες κοντά-κοντά σε διπλανές φωλιές ή ακόμα, σ' ένα πιο περίπλοκο σχήμα, να συνυπάρχουν και φωλιές περιστερών ή δεκαοκτούρων. Έτσι σε ορισμένα παλιά κτίρια αποτελεί ένα όμορφο θέαμα η ταυτόχρονη παρουσία αρκετών ειδών πουλιών σε πολύ μικρό χώρο.

*Μιχάλης Μοσχόβης
IBA Caretaker Φαρσάλων*

Συμμετοχή των Caretakers σε άλλες δράσεις της ΕΟΕ

Σεμινάρια HCBM

Υλοποιήθηκαν τα σεμινάρια για την Παρακολούθηση Κοινών Ειδών στην Αθήνα στο Πάρκο Τρίτση, και στην Βόρεια Ελλάδα στη Χαλάστρα. Από τις 46 συνολικά συμμετοχές 27 είναι caretakers, πολύ σημαντικός αριθμός ο οποίος καταδεικνύει τη δυνατότητα των caretakers να στηρίζει και να επανδρώνει και άλλες δράσεις παρακολούθησης που υλοποιεί η ΕΟΕ.

Το πρόγραμμα που θα διεξαχθεί για δεύτερη χρονιά φέτος στην Ελλάδα, αφορά κυρίως δύο επισκέψεις στη περιοχή επιλογής από μέσα Απριλίου μέχρι μέσα Μαΐου η πρώτη και από μέσα Μαΐου μέχρι μέσα Ιουνίου η δεύτερη. Η καταγραφή γίνεται σε 15 τυχαία επιλεγόμενα σημεία σε μια έκταση 2Χ2 χλμ² μέσα στην οποία καταγράφονται όλα τα είδη των πουλιών που παρατηρούνται ή ακούγονται σε μια ακτίνα από 0 έως και πάνω από 100μ., σε διάστημα 5 λεπτών.

Γενικός σκοπός του προγράμματος είναι η συλλογή δεδομένων μέσω της μελέτης των πληθυσμών ειδών ορνιθοπανίδας που θα αντικατοπτρίζουν τις αλλαγές της βιοποικιλότητας σε όλους τους τύπους βιοτόπων της Ευρώπης. Η ανάλυση των στοιχείων είναι δυνατό να συμβάλει στη δημιουργία 'δεικτών βιοποικιλότητας' ικανών να μετρήσουν το στόχο ανάσχεσης της απώλειας της βιοποικιλότητας έως 2010 για τους οποίους δεσμεύτηκαν τα Κράτη Μέλη της Ε.Ε. στη διάσκεψη του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001.

Η δημιουργία δεικτών που θα μπορούν να ανανεώνονται ετήσιως είναι πολύ σημαντική καθώς οι πληροφορίες που παρέχονται μέσα από αυτούς είναι δυνατόν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση της πολιτικής της Ε.Ε. προς όφελος της προστασίας των πουλιών.

Για περισσότερες πληροφορίες και συμμετοχή στο Common Bird Census απευθυνθείτε στο **Θόδωρο Κομηνό**

Bird Race 2007 - 2ος ΑΤΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΥΛΙΩΝ

Πειραιάς, ξημέρωμα από τον Υμηττό...

Η ώρα είναι 5.30' και το ξυπνητήρι χτυπάει. Με βαριά καρδιά σηκώνομαι από το κρεβάτι αφού έχω κοιμηθεί 4 1/2 ώρες μόνο. Σε λίγο συναντιόμαστε με Στρατή και Θάνο και ξεκινάμε αγουροξυπνημένοι όλοι. Στόχος μας είναι να είμαστε στον Υμηττό μισή ώρα πριν την ανατολή του ηλίου... Βάρβαρο! Αλλά και συναρπαστικό. Μία μακριά μέρα με παρατηρήσεις πουλιών σε 10 διαφορετικά σημεία ανά την Αττική μόλις άρχισε.

Με το που φτάνουμε στη Μονή Καρέα στον Υμηττό, η διάθεσή μας αλλάζει και τη νύστα διαδέχεται ενθουσιασμός. Ανοιξιάτικη μακία βλάστηση, πρωινά κελαηδήσματα, και ήδη παρατηρούμε τα πρώτα ενδιαφέροντα είδη: Σκουρόβλαχος, Μουστακοτσιροβάκος, Θαμνοτσιροβάκος, Βραχοτσοπανάκος, Ασπροκόλα, Αηδώνι, Κούκος, τσιχλόνια και σπίζες μεταξύ άλλων.

Α τι ωραίες οι κολώνες

Σε λίγη ώρα, και με τον ήλιο πιο ψηλά, έχουμε πιάσει την παραλία του Σαρωνικού. Μετά από μικρή στάση στην Ανάβυσσο, πάμε σε μία λοφώδη περιοχή έξω από τα Λεγραινά. Στήνουμε καραούλι περιμένοντας μπας και σηκωθεί ο Σπιζαετός που φωλιάζει σε μία βραχώδη ρεματιά. Μετά από μία ώρα φεύγουμε απογοητευμένοι. Ο αετός δεν μας έκανε τη χάρη, δυστυχώς.

Στο Σούνιο στο ναό του Ποσειδώνα, αναζητούμε θαλασσοπούλια: Μύχοι και Θαλασσοκόρακες μας τιμούν με την παρουσία τους. Πίνοντας τον πρώτο καφέ της ημέρας περιμένουμε μπας και πετύχουμε μετανάστευση. Δύο υπέροχα Μαυροκιρκίνεζα πετάνε σα σφαίρες δίπλα από την καφετέρια λίγα μέτρα πάνω από τα κεφάλια μας. Ο Στρατής με τη φωτογραφική του (φακός με μέγεθος κανονιού) τα απαθανατίζει.

Ανάβυσσος: ψαροκάικα και ερωδιοί

Λίγη ώρα αργότερα, έξω από τα Σπάτα σε πλημμυρισμένα χωράφια πετυχαίνουμε τα πρώτα ενδιαφέροντα παρυδάτια, ενώ Γερακίνες, Αετογερακίνες και ένας Καλαμόκιρκος γυροπετάνε στα πέριξ. Στη Λούτσα ο ταλαιπωρημένος υγροτοπάκος (μπάζα, πεταμένα λάστιχα κ.ά) επιφυλάσσει ευχάριστες εκπλήξεις: Πορφυροτσικινιάδες, ένας Κρυπτοτσικινιάς και μπόλικες σκαλίδρες και τριγγες.

Στα είδη που δεν βλέπουμε καλά ή μας φέρνουν αμηχανία «ξελασπώνει» ο Στρατής, ο οποίος άλλωστε έχει καταρτίσει αυτό το πυκνό δρομολόγιο και έχει φέρει (για όπου χρειάζεται) τηλεσκόπιο.

Μέχρι που φτάνουμε στο Σχοινιά, εντυπωσιακός για Αττική υγρότοπος,

πλημμυρισμένος, καταπράσινος. Μας υποδέχονται καλοί αριθμοί από πάπιες, Χαλκόκοτες, Καλαμοκανάδες και άλλα παρυδάτια που ποζάρουν αυτάρεσκα στους φακούς μας. Ένας Μικροτσικινιάς μας κάνει και τη χάρη να πεταχτεί από τα πυκνά καλάμια, μόλις 2 μέτρα από το αυτοκίνητό μας.

- "Βλέπεις τίποτα;"

- "Μπα"

-"Ούτε εγώ"

Μία σύντομη συνάντηση στο φράγμα του Μαραθώνα δεν ήταν καθόλου παραγωγική και φεύγουμε για να καταλήξουμε φιλοεξαντλημένοι στο Πάρκο Τρίτση (Πύργος Βασιλίσσης), όπου συμπληρώνουμε κάποια κοινά είδη που δεν είδαμε. Με 72 είδη συνολικά φτάνουμε στον τερματισμό του 2ου Αττικού Αγώνα Παρατήρησης Πουλιών. Λίγα μας φαίνονται, μέχρι που καταλαβαίνουμε ότι και οι υπόλοιπες ομάδες είχαν παρόμοια νούμερα - εκτός από τους γνωστούς-αγνώστους που φτάσανε τα 100 και 104 είδη!

Ενθουσιασμός, ανταλλαγές εμπειριών, γνωριμίες με ανθρώπους που τους ξέραμε μόνο από το Ίντερνέτ, και τέλος μία ...σεμνή τελετή απονομής για τους νικητές. Η πρώτη μου εμπειρία από τον ορνιθολογικό αγώνα ήταν άψογη, από τώρα αναμένω τον επόμενο...

Επειδή η λέξη «αγώνας» μπορεί να είναι παρεξηγήσιμη από όσους δεν συμμετείχαν, πρέπει να πω σε αυτό το σημείο ότι είναι ομαδικός και ότι είχε σασπένς, χαβαλέ, ωραία τοπία, μπόλικα πουλιά, και φυσικά πολύ καλή παρέα και φιλική ατμόσφαιρα, χωρίς ανταγωνισμούς ή άγχη.

Συγχαρητήρια σε όλους, διοργανωτές και συμμετέχοντες. Του χρόνου θα είμαστε περισσότεροι;

*Μίλτος Γκλέτσος
IBA Caretaker Οίτης*

Νέα της ΕΟΕ

Ornithotopos - www.worldbirds.org/Greece

Ο ορνιθότοπος είναι στον αέρα. Δεν έχετε παρά να μπειτε στην ιστοσελίδα www.worldbirds.org/Greece και να καταχωρήσετε τις ημερήσιες σας παρατηρήσεις πουλιών για όποια περιοχή επισκεφτείτε.

Τι είναι ο ορνιθότοπος; Είναι ένα διαδικτυακό σύστημα on-line καταγραφής παρατηρήσεων πουλιών στην Ελλάδα. Αποτελεί μέρος του παγκόσμιου προγράμματος Worldbirds, το οποίο συνδέει συστήματα συλλογής στοιχείων για τους πληθυσμούς και τις μετακινήσεις των πουλιών διαφορετικών χωρών του κόσμου.

Μπορείτε μέσα από αυτόν να φτιάχνετε τις δικές σας λίστες πουλιών, να κρατάτε ημερολόγιο εξορμήσεων, να δείτε παρατηρήσεις άλλων χρηστών σε άλλες περιοχές της Ελλάδας ή και του κόσμου και πολλά άλλα ακόμα. Μία περιήγηση στις σελίδες του θα σας ανακαλύψει τις δυνατότητές του.

Το σημαντικό όμως είναι ότι συμβάλλοντας στον ορνιθότοπο βοηθάτε και στη παγκόσμια προσπάθεια για την προστασία των πουλιών. Με το σύστημα αυτό θα βελτιωθούν οι γνώσεις μας για την κατανομή διαφόρων ειδών, θα βοηθήσει στη παρακολούθηση των IBA αλλά και στη παρακολούθηση των κοινών ειδών.

Πρέπει να τονίσουμε ότι η επιτυχία της προσπάθειας αυτής στηρίζεται στη δική σας συμμετοχή τόσο για την τροφοδότηση του site με στοιχεία όσο και για τη διαρκή επέκτασή του. Περιμένουμε λοιπόν τις ορνιθοπαρατηρήσεις σας και τα δημιουργικά σας σχόλια. Ευελπιστούμε ότι ο Ornithotopos θα σας κερδίσει και ότι με την βοήθειά σας θα σημειώσει μεγάλη επιτυχία.

Γιάννης Τσουγκράκης

ytsougrakis@ornithologiki.gr